מח: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

בשדה סתם אבל בשדה זו לא ובשדה זו נמי לא אמרן אלא דלא ארצי זוזי אבל ארצי זוזי לא ולא אמרן אלא דלא הוה (ח) לאישתמוטי אבל הוה ליה לאישתמוטי לא [א]והלכתא בבולהו דהוו זביניה זביני ואפי' בשדה זו דהא אשה כשדה זו דמיא (כ) ואמר אמימר [ב]תליוה וקדיש קדושין קדושין מר בר רב אשי אמר [ג]באשה ודאי קדושין לא הוו הוא עשה שלא כהוגן לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי (ט)תינה דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי איכא למימר אמר ליה שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות טאבי תלא לפאפי אכינרא וזבין התם רבה בר בר חנה אמודעא וואשקלתא אמר רב הונא [ד]מאן דחתים אמודעא שפיר חתים ומאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים מה נפשך אי מודעא לא אשקלתא ואי אשקלתא לא מודעא ה"ק אי לאו מודעא מאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים רב הונא לטעמיה (ה)דאמר רב הונא תליוהו וזבין זביניה זביני איני [ה]והא"ר נחמן העדים שאמרו אמנה היו דברינו אין

כשדה סתם. שהכריחוהו למכור אחת מדמדתיו והוא בירר מעצמו ומכר את זאת דכיון דמדעתו בירר רעה שבהן בירר (ג) שאינו מוסיף בה כל כך וגמר ומקני: **כשדה זו.** הכריחוהו למכור שדה זו ואותה מכר: **דלא ארצי זוזי.** לא מנה המעות גילה דעתו דבעל כרחו מקבל: ואפי' כשדה זו ולא ארצי זוזי לא אמרן דלא הוי זביני אלא דלא הוה ליה להאי לאישתמוטי מן המולה (ד) כשום דיחוי שבעולם כגון הממן לי עד למחר או עד שתבוא אשתי או שום דיחוי שיכול לטעות בו האנס: **והלכתא בכולהו הוו זביניה זביני ואפי' כשדה זו.** ולא ארצי זוזי ולא הוה ליה לאישתמוטי דהוו מוקם גמור וכגון דאמר רב אשי קדושין קדושין מר בר רב אשי אמר באשה ודאי קדושין לא הוו הוא עשה שלא כהוגן לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי תינה דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי איכא למימר אמר ליה שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות אבל הוה ליה לאישתמוטי. מיניה בשום ענין ומכר זביניה זביני: תליוה. שאנסו ראשה שתתקדש לו: התינה דקדיש בכספא. דהיינו קדושין דרבנן משום הכי מצי לאפקועי רבנן מדרבנן. אבל קדיש בביאה בעל כרחה. ט) דביאה היינו קדושי דאורייתא והיא בעילת בעל מאי איכא למימר: אמר ליה. אפי' הכי לא הוויין קדושיה קדושין משום דשויוה רבנן למאן דקדיש בביאה לבעילתו בעילת זנות דתדעפא קא עביד הואיל דתקינו קדושי כספא מצי לאפקועי קדושי ביאה: אכינרא. על אותו עץ שכך נקרא שמו עד דזבין ליה קרקע שלו: אמודעא דבעל כרחו זבין: וואשקלתא. זהו שטר מכירה שחתם עליו שמכרו: הכי קאמר אי דחתם אאמודעא מאי דחתם דזביניה באונס הוי זביני: והיכי מצי רבה בר בר חנה למיתחם אמודעא מאחר דחתם אאשקלתא והאמר רב נחמן עדים שאמרו שאמנה היה דברינו כגון שטר שכתוב כי פלוני לוה מפלוי מנה ותתומין עליו העדים אם אמרו העדים בפנינו לא הלוהו אלא נדר לי להלוותו והאמין לו הלוה למלוה שיקים דיבורו ואמר לנו כתבו לו שטר שלוויתי ממנו מנה אבל אנו לא ראינו ההלוואה והלוה טוען לא הלוני שוב. אינן נאמנים דוודאי לא הוו משוורי נפשיהו רשיני דחתמי שטרא אי לא חזו ההלוואה:

ט) עי' בפירבש"ם מתן בד"ה תינה.

עין משפט נר מצוה

קפד א מי' פ"ו מהל' מכירה הל' ח ועיין בהגהות ומנהיג מסנה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רה סעיף ח (וכתב מלגפס עוד בגיטין ד' קנ.):

קפה ב ג מי' פ"ד מהל' מלוה הלכה ח ועיין בהגהות ומנהיג מסנה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' מג סעיף ח:

קפו ד מי' פ"ו מהל' מכירה הלכה ו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רה סעיף ט:

רבינו גרשום

והני מילי בשדה סתם. כלומר שאם כופהו בפירוש שימכור לו שדה שלו משום הכי נמר ומקני ליה שדה שיתן לו שדה פחותה שלו. אבל אי אמר שדה זו מכור לי בפירוש אבב אונסיה אורי ולא נמר ומקני ליה: דלא ארצי זוזי. שלא רצה לברוח המעות אם טובות הן אם לאו משמע דמחמת כעס לא מעיין ולא נמר ומקני אבל ארצי זוזי זביניה וביני: אבל הוה לי' לאישתמוטי. מיניה בשום ענין ומכר זביניה זביני: תליוה. שאנסו ראשה שתתקדש לו: התינה דקדיש בכספא. דהיינו קדושין דרבנן משום הכי מצי לאפקועי רבנן מדרבנן. אבל קדיש בביאה בעל כרחה. ט) דביאה היינו קדושי דאורייתא והיא בעילת בעל מאי איכא למימר: אמר ליה. אפי' הכי לא הוויין קדושיה קדושין משום דשויוה רבנן למאן דקדיש בביאה לבעילתו בעילת זנות דתדעפא קא עביד הואיל דתקינו קדושי כספא מצי לאפקועי קדושי ביאה: אכינרא. על אותו עץ שכך נקרא שמו עד דזבין ליה קרקע שלו: אמודעא דבעל כרחו זבין: וואשקלתא. זהו שטר מכירה שחתם עליו שמכרו: הכי קאמר אי דחתם אאשקלתא שפיר חתם דזביניה באונס הוי זביני: והיכי מצי רבה בר בר חנה למיתחם אמודעא מאחר דחתם אאשקלתא והאמר רב נחמן עדים שאמרו שאמנה היה דברינו כגון שטר שכתוב כי פלוני לוה מפלוי מנה ותתומין עליו העדים אם אמרו העדים בפנינו לא הלוהו אלא נדר לי להלוותו והאמין לו הלוה למלוה שיקים דיבורו ואמר לנו כתבו לו שטר שלוויתי ממנו מנה אבל אנו לא ראינו ההלוואה והלוה טוען לא הלוני שוב. אינן נאמנים דוודאי לא הוו משוורי נפשיהו רשיני דחתמי שטרא אי לא חזו ההלוואה:

מסורת הש"ס

ו) כתובות ג. ומנחות ל: קי. גיטין לב. ב) ולעיל מז: ומ"ק). ג) כתובות יט. ד) ומנחות ל: ושבת). ה) רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא הוה ליה לאישתמוטי: (ב) שם כשדה זו דמיא (ואמר אמימר) תא"מ וכ"ב נ' רשב"ם והרא"ש ואמר מר: (ג) רשב"ם ד"ה כשדה וכו' רעה שבהן בירר בלי דעתיה שאינו מוסיף: (ד) ר"ה ואמר כשדה יכו' מן הטולה אותו כשום דיחוי בעולם וכו' שיכול להטעות כו': (ה) ר"ה ואמר מר כלומר קיימא לן: (ו) ר"ה ואם נמחק: (ז) תוב' ד"ה אבל יכו' לא כתב כה אבן דעיון כיה באונסיה דפלני:

מוסף רש"י

ראפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה. דכל דמקדש תולה כדעת חכמים הוא, ולא סבר משה ישראל קדמיין ורבנן אמרי לא מיבר קידושין (יבמות קיב.). **תינה דקדיש בכספא.** אינה בביאה לאפקועינהו לקדושין ומאי מעמא מתנה, דהפקר ב"ד הפקר (שם). קדיש בביאה. דקר"ל בקדיש (ד.): מבי יקח אים אשה ובעולה לאשה מתקדשת נמי בביאה, מאי איכא למימר, מאי אתקעתא אינה לאימר בהאי גוונא (ביאה ד"ה אינה). **שויוהו רבנן לבעילתו בעילת זנות.** והוא כדעתם תלה (שם) דאפקעי שם קדושין מיניה, ים בהן כח לגך אחרי בשקדש על מנת חוק דחם קדש, כך אמי מפרש בכל מקום מלגי, ומבלעתי קבלתי כל המקדש לדעתת דרבנן מקדש, דקדושי כסף דרבנן, דלא כתיב בהדיא אלא נמרינן קיחה קיחה משהה שמרינן, והיינו דקפרץ מיתה דקדש בכספא קדש בביאה דכתיב והיית כי יקח אים אשה ובעולה מאי איכא למימר, היינו יכלי לעקור דבר מן התורה, ומבני שויוהו רבנן לבעילתו בעילת זנות של כל מקדש בביאה, כלאחר התם (קידושין יב.): רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה משום פריצותא, ומבוטלת קבות יש בדבה, הבא דנ"ם נופש מוהיב הים, שהרי לא לאחר נמקלן אלא בגו"ם, ונוחר שהוא בכתב מנו"ם לאחרנו, ועברה המתורקה נהרגת בקבוקי הסם, אלי דרבנן מי מיקטלא, ומיד דקמבני שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות, היינו מלי לשויה בעילת זנות הא דאוריתא הוא, ומי אמרן רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה, קידושין מיהא לא בטלי, אלא הא והא דאוריתא הוא דאית דרבנן בה לבטל מפני שבעבות קידושין אלה בדעתם לקדש כדת שהעתיקו חכמים ביפראל (גיטין לא.), תליוהו וזבין, מי שהלי אינו לו עבד לו ישרין עד שהכר ויקבל הדמים ואמר ליה מני **דזביניה דביני.** אלא ייכל לאחר מי (לעיל מז.).

בשדה סתם אבל בשדה זו לא ובשדה זו נמי לא אמרן אלא דלא ארצי זוזי אבל ארצי זוזי לא ולא אמרן אלא דלא הוה לאישתמוטי אבל הוה ליה לאישתמוטי לא והלכתא בכולהו דהוו זביניה זביני ואפי' בשדה זו דהא אשה כשדה זו דמיא ואמר אמימר תליוה וקדיש קדושין קדושין מר בר רב אשי אמר באשה ודאי קדושין לא הוו הוא עשה שלא כהוגן לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי תינה דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי איכא למימר אמר ליה שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות טאבי תלא לפאפי אכינרא וזבין התם רבה בר בר חנה אמודעא וואשקלתא אמר רב הונא מאן דחתים אמודעא שפיר חתים ומאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים מה נפשך אי מודעא לא אשקלתא ואי אשקלתא לא מודעא ה"ק אי לאו מודעא מאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים רב הונא לטעמיה דאמר רב הונא תליוהו וזבין זביניה זביני איני והא"ר נחמן העדים שאמרו אמנה היו דברינו אין

תינה דקדיש בכספא. יכולין חכמים להפקיע הקדושין דהפקר כ"ד הפקר גבי ממון וכאילו קדשה בגזל ובחמס דמיא דלא הוו קדושין אבל קדיש בביאה שעשה מעשה בגופה היאך יאמרו חכמים שלא תהא ביאה הרי בעל כרחו ביאה היא: ואית דמפרש **תינה דקדיש בכספא.** דקידושי כסף דרבנן הם אמרו והם אמרו וקידושין דדבריהן יכולין לעקור אבל קדיש בביאה דהוו קידושי דאורייתא מאי איכא למימר. וטעות הוא בידם דמגזירה שוה ילפינן לקידושי כסף במסכת קדושין (דף ב.) וגם לכל דבר אתקום הוויות להדדי ואמרינן בכריתות (דף ה.) אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי מותר אחד מגופי תורה ולא למדה הכתוב אלא בגזירה שוה ועוד מאי האי דקמהדר ליה שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות הא כיון דמדאורייתא היא היאך יכולין לעשות ביאתו זנות אלא כיון דאתעתא דרבנן מקדש לא הוי קידושין דאמרי רבנן לא ליהוו קידושין ומתוך כך (ו) נמלאת מעצמה בעילת זנות: **עני.** גברא אלמא הוי: **אלי לפפי.** באילן שאמו מיגרת למכור לו שדהו. ל"א תלה אותו בשביל הכיגרת שימכרנו לו: **וזכין.** כלומר וכן עשה שמכרה לו: **חתם רבה בר בר חנה.** ועד אחר עמו אמודעא שמסר פפי קודש שנכתב שטר המכירה: **ואאשקלתא.** וגם על שטר המכירה חתם: **מאן דחתים אמודעא שפיר חתים.** דאע"ג דתליוהו וחבין זביניה זביני הני מילי היכא דלא מסר אמודעא אבל המודעא שכתב בה מבטל המכירה: **ומאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים.** דתליוהו וזבין זביניה זביני וכדמסיק לקמיה: **רב הונא לטעמיה.** מהכא שמעינן דכתבינן מודעא אחזיבי אפילו בתליוהו וזבין ודלא כרבא דאמר לעיל (דף מ:) לא כתבינן מודעא אחזיבי כדפריטי בפירקין לעיל (שם) אלא היכא דאנים כמעשה דפרדיסא והכא אחזיבן עובדא אפי' בתליוהו וזבין דכתבי מודעא וג"כ נראין הדברים שהרי פסקותיו של רבא לא עמדו מאי דפסיק לעיל בתליוהו וזבין (ז)[לא אמרן אלא בשדה סתם] שאחר פסק שלו אמר (ח) לא כתבינן מודעא אחזיבי כדפריטי לעיל (מ:): **איני.** כלומר היאך בטלה מודעא שחתם בה רבה בר בר חנה את האשקלתא שחתם הוא עצמו בה: **והא אמר רב נחמן כו'.** והכא נמי רבה בר בר חנה קמסהיד עכשיו על האשקלתא מודעא היו דברינו ואמאי נאמן: **עדיס.** החתומין בשטר: **ואמרו אמנה היו דברינו.** לא הלוהו כלום אלא כתבנו לו ולכשיצטרך ילוה בו והאמינו לוה למלוה שלא יוציא עליו שטר מלוה זו לגבות הימנו אא"כ ילוה לו וזה שעבד לו נכסיו מעכשיו אם ילוה אפי' לאחר זמן דלאו מוקדם הוה לערוף שלא כדין: אין

במינו דאי בעי אמרי אין זה כתב ידינו דהא רב נחמן גופיה אית ליה מינו לפסול השטר בפ' שני דכתובות (שם) דקאמר כי אתו לקמן לדינא אמינא להו זילו קיימו שטרייכו ואזתו לדינא דמהימנו לומר פרוע הוא מינו דאי בעי אמר מזייף הוא וכ"ש עדים דאלימי לאורועי שטרא דהכי אמר בהדיא בפרק מי שמת (לקמן דף קנד. ושם) ותי' ר"י דהיינו טעמא במודעא ואמנה לר"ל דאמר שהשטר נכתב ונמסר בהלכתו שוב לא אתי על פה ומרע לשטרא אפילו במינו ודמי נמי לחזרין ומגידין הואיל ואמרו שחתמו על השטר כדין ומדאורייתא עדים החתומין על השטר נעשה כמחקרה עדותן בכית דין ומדרבנן הוא דאלרכוהו קיום דוקא כי טעין מזייף אבל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com